

VÄSTMANLANDS
TINGSRÄTT
Enhet A

PROTOKOLL
2020-11-10
Handläggning i
Västerås

Aktbilaga 304
Mål nr
B 5279-18

Handläggning i parternas utevaro

RÄTTEN

Rådmannen David Viktorsson Harrby

PROTOKOLLFÖRARE

Tingsfiskalen Anna Wendelstam

PARTER

Åklagare

Kammaråklagaren Lars Magnusson
Åklagarmyndigheten
Riksenheten för Miljö- och Arbetsmiljömål

Tilltalad

1. KH

Offentlig försvarare: Advokaten Sven Severin

2. MP

Offentlig försvarare: Advokaten Thomas Jönsson

3. PP

Offentlig försvarare: Advokaten Thomas Martinson

4. RP

Offentlig försvarare: Advokaten Göran Witt-Strömer

Motpart

AB KH

Offentlig försvarare: Advokaten Klas Bjuremark

SAKEN

Grovt jaktbrott m.m.; nu fråga om avvisning av bevisning

Dok.Id 848983

Postadress
Box 40
721 04 Västerås

Besöksadress
Sigurdsgatan 22

Telefon
021-310 400
E-post: vastmanlands.tingsratt@dom.se
www.vastmanlandstingsratt.domstol.se;
behandling av personuppgifter, se hemsida

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:30–16:00

KH, AB KH och *PP* har yrkat att tingsrätten inte ska tillåta uppläsning eller uppspelning av förhör som hållits med *MP* innan hon den 26 september 2019 underrättades om brottsmisstanke enligt 12 § förundersökningskungörelsen (1947:948), eller i vart fall vad gäller andra förhållanden än hennes egen brottslighet. De har även yrkat att tingsrätten ska avvisa delar av åklagarens åberopade bevisning i anslutning till åtalpunkten 3 och som gäller uppspelning av samtal (punkterna 10 till 18).

De har som grund för sina yrkanden fört fram i huvudsak följande. Sedan den 15 juni 2018 har *MP* hörts som vittne vid åtta tillfällen innan hon den 26 september 2019 underrättades om brottsmisstanke enligt 12 § förundersökningskungörelsen. Vid det första förhöret upplystes *MP* om att hon som närstående inte är skyldig att vittna. *MP* har bland annat under det förhöret lämnat sådana uppgifter att hon borde ha underrättats om brottsmisstanke och inte hörts som vittne. Genom underlåtenheten har *MP* förvägrats sin rätt till försvarare och att inte behöva yttra sig. Det strider mot artikel 6 i Europakonventionen. *MP* har som närstående inte haft skyldighet att vittna mot *PP* enligt 36 kap. 3 § rättegångsbalken. Den gärning som *PP* har åtalats för har ett omedelbart samband med den gärning som *KH* har åtalats för (åtalpunkten 2) enligt 36 kap. 1 § rättegångsbalken. *MP* har sålunda inte heller haft skyldighet att vittna mot *KH*. Sedan *MP* fört fram att hon inte vill vittna har hon underrättats om brottsmisstanke och åtalats i syfte att kunna använda hennes uppgifter vid förhör mot *PP* och *KH*. Det innebär ett kringgående av regelsystemet.

Som grund för yrkandet att tingsrätten ska avvisa åklagarens bevisning i den del den avser uppspelning av samtal som inspelats genom hemlig telefonavlyssning har de fört fram att det inte har funnits förutsättningar för hemlig avlyssning enligt 27 kap. 18 § rättegångsbalken. Sedan detta anmälts har riksåklagaren den 12 mars 2019 beslutat att inte inleda förundersökning. I beslutet har riksåklagaren uttalat sig om ringa tjänstefel. Vidare har riksåklagaren den 28 oktober 2019 lämnat en framställning om ändringar i lagstiftningen om hemliga tvångsmedel till Justitiedepartementet. I den har angivits att hemlig avlyssning för aktuella brott är närmast utesluten med hänsyn till

straffvärdepraxis för enstaka brott. Samtalen är inte heller hållbara länkar i en beviskedja med det slutliga bevisemat att KH gjort sig skyldig till gärningen. Omständigheterna kring den hemliga avlyssningen har inneburit sådana brister i de rättssäkerhetsgarantier som följer av bland annat rättegångsbalken och Europakonventionen att samtalen uppenbart skulle bli utan verkan enligt 35 kap. 7 § rättegångsbalken.

Åklagaren har yttrat sig och fört fram i huvudsak följande. MP har hörts utan att ha utsatts för press av förhørsledarna. Det borde vara okontroversiellt att höra en medtilltalad som tillsammans med sin make åtalats för att ha gjort sig skyldig till brott. Sedan det första förhöret har hanteringen av kött inte berörts vidare förrän vid förhöret den 6 november 2018. Vid det förhöret har MP även nämnt tillhandahållandet av påsar. Sedan det förhöret har tillhandahållandet av påsar inte berörts förrän vid förhöret den 26 september 2019 varvid hon underrättades om brottsmisstanke. Vidare är det inte endast MPs uppgifter som ligger till grund för åtalet. Domstolen har att bedöma i vad mån bevisets ursprung ska tillmätas någon betydelse inom ramen för sin fria bevisprövning. Vidare borde domstolen behöva pröva all åberopad bevisning för att kunna ta ställning till en eventuell följd av en kränkning av Europakonventionen. I beslutet den 12 mars 2019 har riksåklagaren inte konstaterat något tjänstefel. Straffvärdet för var och en av misstankarna har överstigit fängelse i två år.

Efter genomgång av handlingarna i målet meddelar tingsrätten följande

BESLUT

1. Yrkandet om att domstolen vid denna tidpunkt ska pröva om uppläsning eller uppspelning av förhör med MP ska tillåtas avslås.
2. Yrkandet om att domstolen ska avvisa åklagarens bevisning i punkterna 10 till 18 under åtalpunkten 3 avslås.

Tingsrättens skäl

I målet har uppläsning eller uppspelning av förhör med MP inte åberopats. Åklagaren har endast angivit att det kan komma att bli aktuellt vid huvudförhandlingen. Vid denna tidpunkt saknas därför skäl att pröva om det ska tillåtas.

I frågan om avvisning av inspelade samtal gör tingsrätten följande bedömning. Rätten får avvisa bevisning om den uppenbart skulle bli utan verkan (se 35 kap. 7 § rättegångsbalken). Domstolen har att beakta den tilltalades rätt till en rättvis rättegång enligt artikel 6 i Europakonventionen och i det sammanhanget väga in hur bevisning har skaffats fram. I rätten till en rättvis rättegång ligger att en misstänkt inte behöver uttala sig eller belasta sig själv. Som huvudregel gäller att parterna kan åberopa bevisning även om den inte har tillkommit i föreskriven ordning eller om bevisets ursprung är oklart. I vad mån åtkomsten eller bevisets ursprung ska tillmätas någon betydelse är ett förhållande som domstolen har att bedöma inom ramen för sin fria bevisprövning. Bevisning som har kommit fram utan sedvanliga garantier för den enskildes rättssäkerhet under en förundersökning ska bedömas med särskild försiktighet. Det är dock endast i undantagsfall som det kan finnas skäl att överväga om bevisning över huvud taget får läggas till grund för en fällande dom. I första hand handlar det då om bevisning som skaffats fram på ett sätt som strider mot det absoluta förbudet mot tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning i konventionens artikel 3. I sådana fall kan det bli aktuellt med undantag från huvudregeln att part får åberopa även bevisning som har tillkommit i obehörig ordning (se bland annat NJA 2011 s. 638 med hänvisningar).

Hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation får i enlighet med vad som framgår av bestämmelserna i 27 kap. 18 § rättegångsbalken användas vid en förundersökning om brott. I målet har det framkommit att de av åklagaren åberopade inspelningarna har tillkommit efter beslut om tillåtande av hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation. Det beslutet har såvitt kommit till tingsrättens kännedom inte undanröjts. Vad KH, AB KH och PP i övrigt anfört i denna del föranleder heller ingen

annan bedömning än att det inte är uppenbart att bevisningen skulle bli utan verkan.
Yrkandet ska därför avslås.

Domstolens beslut får överklagas endast i samband med överklagande av dom eller slutligt beslut.

Protokollförare

Protokollet uppvisat/